

Ensomhed - en folkesag

Man hører ofte udtrykket ”gammel og ensom”. Det er selvfølgelig noget sludder. De fleste ældre er bestemt ikke ensomme, men lever et meget aktivt liv med mange mennesker, der kommer dem ved.

En undersøgelse har netop vist, at gruppen af mennesker mellem 65 og 79 år, er den gruppe, der har færrest ensomme. Risikoen for at være ensom er størst i gruppen af 16 – 29-årige, og hos ældre der har rundet de 85 år.

Da Folkebevægelsen mod Ensomhed startede sidste efterår, kunne man frygte, at der mest ville blive fokuseret på ældre mennesker. Sådan er det heldigvis ikke gået. Rigtig mange foreninger, skoler m.v., som repræsenterer alle befolkningsgrupper, har taget udfordringen op, så det virkelig er blevet en folkesag. Man kan daglig høre og se udsendelser om ensomhed i radio og TV.

DANSKE ÆLDRERÅD deltager selvfølgelig i Folkebevægelsens vigtige arbejde, og det sker i et nært samarbejde med andre organisationer.

Mary Fonden vurderer i en ny rapport, at der findes ca. 210.000 ensomme mennesker i Danmark. Det

er efter min opfattelse et uhyggelig højt tal, så det er meget vigtigt, at vi i fællesskab får bekæmpet ensomheden på alle fronter. En lille indsats fra den enkelte kan være med til at gøre en forskel. Den ensomme går jo ikke rundt og siger: ’Jeg er ensom’. Det vil i mange tilfælde være den ikke-ensomme, der skal være den udfarende kraft. Godt, at man ikke skal have en særlig uddannelse for at være med til at bekæmpe ensomhed. Almindelig medmenneskelighed og sund fornuft rækker langt. Det er Folkebevægelsens mål at halvere antallet af ensomme mennesker inden 2020. Lad os håbe, at begejstringen fortsætter, og at det vil lykkes os at nå målet.

Som et led i bekæmpelsen af ensomhed, har socialministeren netop afsat en pulje på 3 mil. kr., som kommunerne kan søge midler fra. Penge til oprettelse af hjemmesider, som oplyser ældre om, hvad der er af relevante aktiviteter i kommunen. Det er væsentligt, at hjemmesiden skal kunne bruges af borgeren selv, de pårørende og f.eks. hjemmehjælpen. Hjemmesiden kan absolut være en god hjælp til at skabe kontakt mellem den ældre og det lokale foreningsliv.

Mange ældre-/seniorråd er opmærksomme på, at der uden for de større byer let opstår problemer

med at deltage i aktiviteter, fordi der ingen transportmuligheder er. Derfor må der også stilles krav om, at hjemmesiden oplyser, hvordan det er praktisk muligt at deltage i den pågældende aktivitet, hvis man ikke selv har kørelejlighed. Det er hermed endnu et eksempel på, hvordan ældre-/seniorråd kan bidrage til at understøtte det frivillige arbejde og samtidig hjælpe i kampen mod ensomhed.

Så er det snart tid til at afholde årets repræsentantskabsmøde og konference i Nyborg. Igen i år er der rigtig mange tilmeldte. Vi bliver næsten 500. Det er virkelig flot. Det tager jeg som udtryk for stor interesse for DANSKE ÆLDRERÅDs arbejde. Jeg håber, vi får et par dage med godt humør og lyst til debat, så på gensyn i Nyborg.

Bent Aa. Rasmussen
Formand

INDHOLD:

Ældres helbred og trivsel - hvordan står det til?	Side 2
Folkebevægelsen mod ensomhed	Side 5
Nyt fra ministerier og styrelser	Side 6
Projekter og publikationer	Side 8
Nyt fra DANSKE ÆLDRERÅD	Side 11
Ældrerådene spørger	Side 14
Temadage og konference	Side 15
Aktivitetskalender	Side 15

Ældres helbred og trivsel – hvordan står det til?

I dagens Danmark stiger andelen af ældre i befolkningen, da vi lever stadig længere. Den ældre befolkningsgruppe bliver mere forskelligartet, og det giver udfordringer på sundhedsområdet. Generelt er den nye ældregeneration mindre nedslidte og har et bedre helbred end tidligere, men i takt med at flere bliver ældre, øges også andelen af dem, der må leve med kronisk sygdom eller nedsat funktionsevne. Dette holdt sammen med, at der er et stort forebyggelsespotentiale blandt ældre, gør at ældres sundhed og livskvalitet er et aktuelt og væsentligt område at sætte fokus på. Det vil både kunne gavne den enkelte ældre og samfundet generelt.

I denne artikel vil sundhedstilstand for borgere i alderen +65 år blive præsenteret med udgangspunkt i data fra den nordjyske sundhedsprofil 2013.

Sundhedsprofilen er en repræsentativ undersøgelse af trivsel, sundhed og sygdom, der udarbejdes i hele landet hvert fjerde år for at kortlægge danskeres sundhedstilstand. Sundhedsprofilen bygger på et såkaldt rummeligt sundhedsbegreb, der anser sundhed som værende mere end blot fravær af sygdom; det er i lige så høj grad et spørgsmål om både fysisk, psykisk og social trivsel.

Sundhedsvaner

De ældres sundhedsvaner dækker over de handlinger i dagligdagen, der har indflydelse på helbredet og den generelle trivsel. Når der tales om sundhedsvaner, er det ud fra de såkaldte KRAM-faktorer, der dækker over **K**ost, **R**ygning, **A**lkohol og **M**otion, som alle har væsentlig indflydelse på sundheden generelt. I takt med alderdommens ind-

træden sker der en række fysiske forandringer, der kan imødekommes ved sunde vaner.

Kost og motion

Det er aldrig for sent at begynde at spise sundt eller bevæge sig mere, og sund mad og motion er for langt de fleste med til at bevare et godt helbred samt opretholde en muskulatur, der kan lette dagligdagsaktiviteter som eks. indkøb og trappegang.

Sundhedsprofilen viser, at 18,4 % af mændene og 14,4 % af kvinderne i Nordjylland er svært overvægtige, hvilket bl.a. kan hænge sammen med, at knapt en femtedel af dem (18,1 %) har usunde spisevaner. Generelt spiser kvinderne sundere end de jævnaldrende mænd, men fælles for begge køn er, at deres madvaner bliver usundere med alderen. Omtrent hver femte mand (21,3 %) og hver

tredje kvinde (29,1 %) motionerer ikke i fritiden, og ikke overraskende stiger denne tendens også med alderen.

Rygning og alkohol

Tobak var tidligere et socialt accepteret nydelsesmiddel, hvor det i dag ses som den væsentligste enkeltårsag til alvorlige sygdomme – også blandt

Foto: © www.foto-arkiv.dk og Jan kronvold "Vand på cykelsti"

Af: **Nanna Sand Klarborg Bach**, praktikant,
Vicki Hayes Kyed, konsulent,
Region Nordjylland, Sundhed og Sammenhæng

ældre. I dag findes der rygestopstilbud over hele landet, og selv ældre rygere vil kunne opnå en betydelig gevinst, hvis de stoppede deres rygning. Samlet set ryger 14,9 % af de ældre borgere i Nordjylland dagligt, hvoraf 4,2 % er storrygere. Det er færre end i den nordjyske befolkning generelt, og andelen af rygere falder også med alderen blandt de ældre.

Et lavt indtag af alkohol er vigtigt for ældre borgere, da det med alderen bliver sværere at omsætte alkohol i kroppen, og det betyder, at ældre vil påvirkes mere af alkohol, end da de var yngre. Ligesom i alle andre aldersgrupper drikker mændene mere end kvinderne (9,0 % mod 5,9 %), og forbruget falder generelt med alderen.

Helbred og trivsel

Der er heldigvis mange raske ældre med høj livskvalitet og uden særlige begrænsninger i hverdagen, men der er også ældre med kroniske sygdomme,

der betyder større eller mindre begrænsninger i den ældres hverdag. En lille gruppe af ældre er særlig skrøbelige med megen sygdom, hospitalsindlæggelser og forringet livskvalitet. Generelt ses det, at de ældre i dag er mindre nedslidte end tidligere, dette på trods af at der ses en stigning i både sygelighed og medicinforbrug.

Når der ses på de ældres

Om Sundhedsprofilen

Sundhedsprofilen kortlægger borgernes sundhedstilstand og vaner på både regionalt og kommunalt niveau på baggrund af en spørgeskemaundersøgelse, der udsendes samtidig i alle regioner i Danmark.

Et repræsentativt udsnit på 35.700 nordjyske borgere i alderen 16 år og op modtog i februar 2013 et spørgeskema, hvor de blev spurgt til deres sundhedsvaner og trivsel samt deres fysiske og psykiske helbred og velbefindende. 20.220 nordjyder svarede på spørgeskemaet, hvilket giver en svarprocent på 56,6 %.

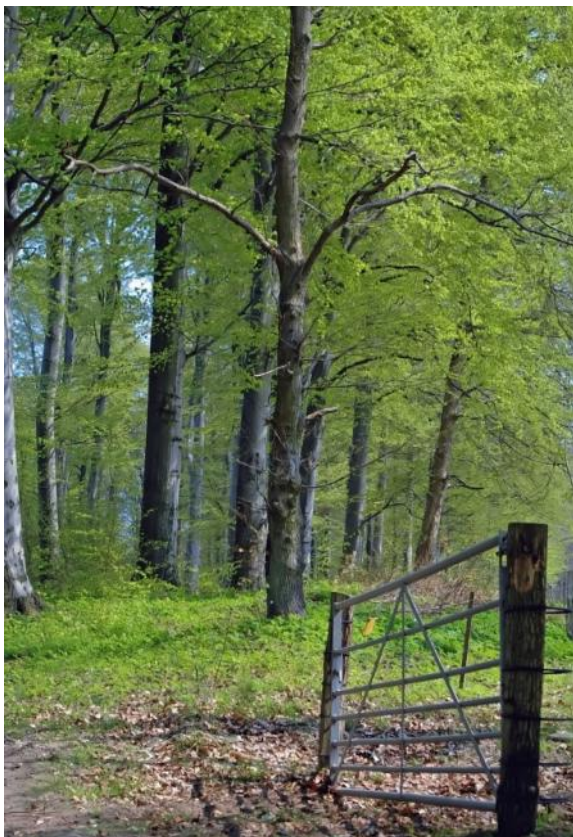
Nøgletal for nordjyske ældres sundhedsprofil

- 14,9 % ryger daglig – 2,8 % færre end i 2010
- Antallet af ældre med usunde kostvaner er steget fra 16,3 % i 2010 til 18,1 % i 2013, mens andelen med sunde kostvaner forbliver på knap 18 %
- Antallet af ældre, der har et højriskforbrug af alkohol, er stigende
- Det samme er antallet af ældre med svær overvægt
- Heldigvis ses der en positiv udvikling i antallet af ældre, der er fysisk aktive. Der ses et fald af fysisk inaktive ældre fra 30,4 % til 25,2 %
- Siden 2010 er antallet af ældre, der vurderer deres helbred som værende godt eller fremragende, steget fra 25,1 % til 28,0 %
- Andelen af ældre, der har problemer med at være selvhjulpne, er faldet fra 29,1 % til 27,1 %
- Fra 2010 er der blevet flere ældre, der kun nogle gange eller aldrig har nogle at snakke med, hvis vedkommende har brug for støtte.
- Omvendt er der færre, der ofte eller en gang imellem er uønsket alene.

selvvurderede helbred, vurderer lidt over en fjerdedel af de nordjyske borgere, at de har et godt eller fremragende helbred. Dette findes i højere grad ved mænd end kvinder, og andelen af dem med et godt helbred falder selvsagt med alderen. Flertallet af de ældre borgere er selvhjulpne, hvilket i denne sammenhæng betyder, at de ikke har problemer med at kunne gå rundt, varetage personlig pleje og udføre hverdagsaktiviteter. Når ældre er selvhjulpne, oplever de både at have mere selvtillid og livsglæde, og det er derfor vigtigt at fremme dette blandt ældre borgere.

Knap en fjerdedel af de nordjyske ældre borgere vurderer deres helbred som

værende mindre godt eller dårligt. De sygdomme og helbredsproblemer, der er mest udbredte blandt ældre, er forhøjet blodtryk, slidgigt og tinnitus, og der er ligeledes en stor andel, der har grå stær og rygproblemer. Der findes betydelige forskelle blandt kønnene, hvor kvinderne i højere grad lider af eksempelvis slidgigt og mændene af tinnitus. Ligeledes findes en forskel i mænds og kvinders brug af håndkøbsmedicin, hvor forekomsten generelt er højere blandt kvinder end mænd. Mere end en femtedel af kvinderne angiver at have taget håndkøbsmedicin inden for de sidste fire uger, mod kun en tiendedel af mændene.

Den psykiske trivsel er også en vigtig markør i forhold til sundhed og trivsel. I alderdommen udsættes mange for omvæltninger i det sociale liv, som ophør med arbejde, dårligere helbred, tab af ægtefælle og oplevelse af ensomhed. Knap en fjerdedel (22,6 %) af de ældre borgere føler sig nedtrykte eller deprimerede, heriblandt er der generelt flere kvinder end mænd. En fjerdedel af ældre oplever ligeledes at føle sig uønsket alene, enten ofte eller engang imellem. Dette er i sig selv et udtryk for dårlig trivsel, og ensomme ældre har oftere et dårligt fysisk helbred, er uoplagte, bange og bekymrede.

Mange ældre borgere i Nordjylland oplever problemer med deres fysiske eller psykiske helbred, men flere af disse problemer kan forebygges ved, at de ældres sundhedsvaner forbedres. Generelt går udviklingen den rigtige vej, og der ses en positiv udvikling inden for mange af de områder, sundhedsprofilen berører. Ved at fastholde fokus på de ældres helbred og trivsel vil man i fremtiden kunne håndtere den større og mere komplekse ældrebefolkning endnu bedre. En aktiv og sund aldring vil både give den ældre mulighed for at blive længere på arbejdsmarkedet, kunne opretholde sociale relationer og forblive selvhjulpne i længere tid. Dette vil gavne både den ældre selv og samfundet generelt.

Yderligere informationer

I den offentlige database www.danskernessundhed.dk er der mulighed for at se nærmere på henholdsvis de nationale, regionale samt kommunale tal. Her er oplysninger om danskernes sundhed i kommuner, regioner og i hele landet. I alt har 177.639 personer deltaget i undersøgelsen i 2010 og 162.283 personer i 2013. På siden kan man vælge mellem ca. 70 indikatorer og få vist resultater i form af tabeller, kort eller figurer.

For yderligere informationer om den nordjyske sundhedsprofil se hjemmesiden: <http://www.rn.dk/sundhedsprofil> eller kontakt Vickie Hayes Kyed på mail: vsh@rn.dk

Folkebevægelsen mod ensomhed

212.000 danskere over 16 år føler sig ofte eller altid ensomme. Det gør ondt helt ind i hjertet. Derfor tager flere end 60 organisationer – heriblandt DANSKE ÆLDRE RÅD -, foreninger, skoler, kommuner og virksomheder del i en stor folkebevægelse mod ensomhed. Og du kan være med.

Emma på 16, Karl på 54 og Dagmar på 85 har én ting til fælles – de føler sig ensomme. Emma føler sig udenfor de klikker, der er i hendes klasse. Karl blev skilt for to år siden, han har mistet sit job, og de venner han havde sammen med sin kone, er forsvundet. Dagmars mand er flyttet på plejehjem, hun bor nu alene i ældrebolig, og de venner, hun havde, er enten døde eller er ikke i stand til at besøge hende mere.

En ny undersøgelse viser, at 212.000 danskere føler sig ensomme. Det er baggrunden for Folkebevægelsen mod Ensomhed, som har en vision om at halvere antallet af ensomme inden 2020.

Hvad er ensomhed?

Ensomhed er den uønskede følelse, der opstår, når dine relationer ikke modsvare dine sociale behov. Du kan føle dig ensom både, når du er alene, og når du er sammen med andre – uanset din alder og livssituation. Og lige som vi alle kan føle os sultne, når kroppen savner næring, føler vi os ensomme, når vi savner mennesker at høre sammen med.

Der er en tæt sammenhæng mellem længerevarende ensomhed og depression, angst, spiseforstyrrelser og selvskadende adfærd. Nyere forskning viser, at ensomheden faktisk kan være selve årsagen til disse lidelser. Forskning viser også, at ensomhed påvirker dig fysisk. Længerevarende ensomhed er faktisk lige så usundt som at ryge 15 cigaretter om dagen.

Ensomhed er ikke kun farlig for den enkelte. Det betyder også noget for sam-

fundet. Unge, der ikke falder til socialt i skolen, vælger ofte at stoppe. Voksne, der føler sig ensomme lever oftere alene og har få eller ingen venner. Ældre bliver oftere og tidligere mere syge, hvis de føler sig ensomme.

Alle kan gøre en indsats

Selvom alle kender følelsen af ensomhed, er det ikke noget, vi taler om. Det er for mange et pinligt problem, og vi ønsker hverken at udstille os selv eller andre, der føler sig ensomme. Men når vi ikke snakker om det, bliver problemet endnu større. Når man føler sig ensom, kan man tro, at man er den eneste, der ikke kan finde ud af at skabe og vedligeholde relationer. Omgivelserne ved ikke, hvad de skal kigge efter og spørge til. Så det første og måske vigtigste skridt, som vi alle skal tage, er at turde tale om ensomhed, ligesom vi taler om andre problemer.

VI ER EN DEL AF
FOLKEBEVÆGELSEN
MOD ENSOMHED

Hvad kan vi alle gøre:

- Gør en indsats for at se de mennesker, der er omkring dig. Kig dem i øjnene og hils.
- Gør de fællesskaber, du indgår i, mere åbne.
- Bliv frivillig.

Hvad kan du gøre, hvis du føler dig ensom:

- Sig det højt.
- Saml mod til at gøre noget ved det.
- Tag kontakt til et menneske – også selvom det er en fremmed.

Folkebevægelsen er et initiativ med flere end 60 organisationer, foreninger, skoler, kommuner og virksomheder i ryggen. Vi er enige om, at ensomhed er et problem, vi skal gøre noget ved. Vi gør det på hver vores måde – og i fællesskab i Folkebevægelsen. Vi vil tale om ensomhed, så det ikke længere er tabuiseret. Samtidig vil DR heldigvis også sætte fokus på emnet i løbet af 2015, så flest mulige danskere bliver opmærksomme på problemet. Hvis vi alle gør en lille indsats i hverdagen, kan vi gøre en stor forskel.

Nyt fra ministerier og styrelser

100-året for demokratiet bliver fejret

5. juni – på grundlovsdag – er det 100 år siden, at en grundlovsændring gav kvinder og tjenestefolk ret til at stemme og til at stille op ved valg. Indtil da havde kun 18 procent af den samlede befolkning valgret- og valgbarhed, som var forbeholdt mænd over 30 år med egen husstand. Med 1915-grundloven fik størstedelen af den voksne danske befolkning sikret deres demokratiske rettigheder.

100 kendte danskere folder sig ud som grundlovstalere for at markere, at det i år er 100 år siden, kvinder og tjenestefolk fik stemmeret. I talerne vil de give deres personlige syn på ligestilling, demokrati og deltagelse, og hvilken betydning det har haft for Danmark. Talerne kommer ud løbende, to-tre dagligt, gennem forskellige kanaler frem til grundlovsdag 5. juni.

”For mig er de 100 personlige grundlovstaler et rigtig godt billede på lige præcis det, vi fejrer 100-året for: at alle har mulighed for at deltage i samfundet og blive hørt. At kvinder og tjenestefolk fik ret til at stemme 5. juni for 100 år siden, har gjort os i Danmark til demokratiske frontløbere og et forbillede for andre lande. Det er der rigtig god grund til at fejre,” siger socialminister Manu Sareen.

Udover de 100 talere står regeringen og Folketinget også bag andre arrangementer, som skal markere 100-året. Bl.a. fejring på Christiansborg Slotsplads på grundlovsdag, fejringsshow på DR, børneshows i landets største storcentre og grundlovs-distortion.

[Se de 100 talere her.](#)

[Læs mere om fejringen af 100 året her.](#)

Ændringer i de forebyggende hjemmebesøg på vej

I dag skal kommunen tilbyde dig mindst et årligt forebyggende hjemmebesøg, hvis du er fyldt 75 år. Fremover vil nogle ældre få tilbudt et forebyggende hjemmebesøg fra kommunen, fra de fylder 65 år. Det kan f.eks. være ældre, der har mistet en ægtefælle eller er blevet udskrevet efter et længere hospitalsoophold. Er man derimod ved godt helbred og uden særlige udfordringer, får man tilbudt et forebyggende hjemmebesøg som 75-årig – et såkaldt tryghedsbesøg – og igen årligt, fra man er fyldt 80. Det er indholdet i en ny aftale mellem socialminister Manu Sareen og satspuljeparterne.

Den nye model for de forebyggende hjemmebesøg er en opfølgning på Hjemmehjælpskommissionens anbefalinger og indeholder følgende:

- Forhøjelse af aldersgrænsen for obligatoriske årlige tilbud fra 75 år til 80 år
- En udvidelse af de forebyggende hjemmebesøg til særlige risikogrupper i alderen 65 år til 79 år
- 'Tryghedsbesøg' til alle 75-årige
- Forebyggende hjemmebesøg skal indgå i kommunens kvalitetsstandard
- Fleksibel tilrettelæggelse af tilbuddet

Som en del af forebyggelsespakken vil regeringen og de øvrige partier bag aftalen bruge 10 millioner kroner på tre projekter, der kan bidrage til at målrette de forebyggende hjemmebesøg. De skal blandt andet give viden om, hvordan man får bedre fat i de socialt og økonomisk dårligst stillede ældre, som oftest siger nej tak til et hjemmebesøg. Der skal også udvikles et efteruddannelsesforløb til de medarbejdere, der foretager besøgene.

Fælles Velfærd - Pejlemærker for fremtidens offentlige sektor

Regeringen udsendte d. 23. april udspillet "Fælles velfærd" med pejlemærker for, hvordan vi skal modernisere den offentlige sektor og skabe råderum til fortsat udvikling af velfærden. De fem pejlemærker er:

1. Klare mål og fokus på resultater
2. Tillid og effektivitet på de offentlige arbejdspladser
3. Bedre organisering af offentlige opgaver
4. Bedre velfærd med udgangspunkt i borgernes ressourcer
5. God service til erhvervslivet til gavn for fællesskabet

Pejlemærkerne er styrende for regeringens reformer og bidrager derfor til arbejdet med regeringens målsætning om at frigøre 12 mia. kr. frem mod 2020 ved modernisering, som kan bruges til at styrke velfærden inden for andre prioriterede områder i den offentlige sektor. I bogen gives også en status på, hvordan målsætningen realiseres.

Finansminister Bjarne Corydon siger: "Denne regering vil den offentlige sektor. Det vil vi, fordi den offentlige sektor er en stor styrke for Danmark – både for den enkelte og for samfundet som helhed. Det er bl.a. derfor, vi vil prioritere flere penge til vores fælles velfærd. Men når man siger det, forpligter man sig samtidig til at gøre alt for at holde den offentlige sektor i absolut topform: Vi skal have den bedst mulige velfærd for skattekroneerne. Med præsentationen af fem pejlemærker sætter regeringen nu retningen for arbejdet for netop dette."

KL-formand Martin Damm mener, at der er blinde pletter i udspillet: "Udspillet viser, at der er langt fra Slotsholmen til velfærdsstatens kerneopgaver i kommunerne. Det opgøres, at der indtil nu er hentet 4,5 af de 12 milliarder kroner, som er målet for den samlede moderniseringsplan. Men det er en massiv undervurdering af den omstillings- og effektiviseringsindsats, som er foregået i kommunerne, siden den økonomiske krise satte ind. KL's undersøgelser viser, at der hvert år er effektiviseret for tre milliarder kroner i kommunerne."

Find udspillet [ved at klikke her](#).

Ny lov for friplejeboliger

D. 21. april vedtog et bredt flertal i Folketinget en ny lov for friplejeboliger, som bl.a. medfører, at der indføres en ny afregningsmodel. Tidligere er friplejeboliger blevet afregnet efter nationale takster, men da det har vist sig, at friplejeboligerne primært har etableret sig i kommuner med et lavt udgiftsniveau, har det ofte været en dyr fornøjelse for kommunerne.

Den nye lov betyder, at kommunerne fremadrettet skal afregne friplejeboligerne efter takster, der nærmer sig den enkelte kommunes udgiftsniveau. Alternativt kan kommunen og friplejeboligleverandøren aftale en takst. De nye regler kommer til at gælde for de friplejeboliger, der etableres fremadrettet. De eksisterende friplejeboliger vil overgå til den nye afregningsmodel, når deres nuværende kontrakt udløber. De eksisterende friplejeboliger har mulighed for frivilligt at overgå til de nye regler inden kontraktudløb.

Selvom den nye lov langt hen ad vejen imødekommer kommunerne, så ændres der ikke ved, at nye friplejeboliger skal godkendes centralt og ikke i dialog med den kommune, som de placeres i. DANSKE ÆLDRE RÅD håber, at der efter lovændringen ikke fortsat ses urimeligt store forskelle på de kommunale omkostninger til henholdsvis friplejeboliger og kommunale plejeboliger.

Må vi læse jeres årsberetning for 2014?

Årsberetninger fra ældre-/seniorråd inspirerer og synliggør rådernes arbejde. Ældrerådsmedlemmer, interesserede borgere og presse kan her få indsigt i ældre-/seniorrådenes arbejde.

På DANSKE ÆLDRE RÅDs hjemmeside ligger 2014-årsberetninger fra Bornholm, Esbjerg, Glostrup, Gribskov, Guldborgsund, Kalundborg, Lejre, Lolland, Lyngby-Taarbæk, Middelfart, Norddjurs, Roskilde og Solrød.

[Læs dem ved at klikke her.](#)

Send jeres årsberetning til ls@danske-aeldreraad.dk, så lægger vi den på hjemmesiden.

Projekter og publikationer

Ny bog: "Sorg - når ægtefællen dør"

Når et menneske dør, spørger vi: "Hvor gammel blev han?" Men sorg handler ikke om alder. Sorg handler ikke om, hvor mange år han eller hun nåede at blive. Eller hvor mange år ægteskabet når at vare, indtil 'døden os skiller'. Sorg handler om vores relation til det menneske, vi har mistet. Og enhver sorg er sin egen. Vi kan ikke sammenligne eller gradbøje sorg.

Netop det sætter en ny bog "Sorg – når ægtefællen dør" fokus på. Bogen er udgivet af PAVI - Videnscenter for rehabilitering og palliation.

Bogen tager livtag på mange af vores dogmer og klicheer omkring sorg, og den fortæller os, at vi helt grundlæggende skal turde tale med de efterladte, og at sorgen bestemt ikke bliver lettere at bære, jo ældre vi bliver. Det fortæller forfatteren til bogen sygeplejerske Jørgen Tellervo: "Der findes mange klichéer om, hvordan vi håndterer sorgen, og mange af dem er myter. Det skaber afstand til den efterladte, når vi har opmærksomhed på, hvor gammel et menneske blev. Det er jo ligegyldigt og kan underkende ældre menneskers sorg! Det er tabets betydning for det enkelte menneske, der er vigtigt. Hvordan er det at leve livet videre uden ham eller hende? Hvornår er savnet størst? Hvordan går det med at få spist, sovet og set andre mennesker?"

Bogen "Sorg – når ægtefællen dør" er blevet sendt ud til landets kommuner og biblioteker, og hos alle praktiserende læger ligger der pjecer med samme titel. Bogen gør op med en tidligere forståelse af sorg og præsenterer den nyeste viden på området. Den faglige viden bliver sat i perspektiv af fortællinger fra syv mænd og kvinder, der fortæller, hvordan de har oplevet at miste deres ægtefælle. Hvad har været svært, og hvad har hjulpet dem i sorgen. Det er syv ærlige fortællinger fra mennesker, der tør stå frem og fortælle om deres tab og

om, hvordan de har håndteret livet med sorg, med ensomhed, manglende livslyst, og om hvordan man kan finde styrke og måske lyst til igen at blive to.

DR sender de kommende uger en OBS-film om ældre menneskers sorg, og på hjemmesiden www.sorgstøtte.dk kan du læse meget mere om sorg, om hvad du kan gøre for at hjælpe andre i sorg, og hvordan du kan få professionel støtte og tilbud om behandling, hvis sorgen bliver kompliceret.

For mere viden, bestilling af bogen eller gratis download af en elektronisk version se PAVIs hjemmeside [ved at klikke her](#).

Kort om PAVI

Målet med PAVI, Videnscenter for Rehabilitering og Palliation er at styrke den rehabiliterende og den palliative indsats til mennesker ramt af livstruende sygdom. Videnscenteret arbejder forskningsbaseret med kortlægning, udvikling og formidling af viden om rehabilitering og palliation. Den væsentligste målgruppe er sundhedsprofessionelle, men også andre faggrupper og borgere, patienter og pårørende.

Ældre borgere modtager og åbner digital post

Danskere har taget digital post til sig. Hele 89% af befolkningen er således tilmeldt.

Da digital post blev obligatorisk d. 1. november 2014, var der stort fokus på at få ældre borgere tilmeldt. Statistikkerne viser, at ældre borgere er kommet godt med. De ligger et godt stykke under landsgennemsnittet, når det handler om ikke at åbne den digitale postkasse - således har kun lidt over 3% i alderen 64-74 år ikke åbnet deres postkasse gennem de seneste seks måneder. Til sammenligning har næsten hver tiende (8-9 %) af de 15-24-årige ikke åbnet deres postkasse inden for de seneste seks måneder. Landsgennemsnittet er på 5,1 %.

Opprioritering af kommunal sundhedsindsats giver færre genindlæggelser

En Momentum-undersøgelse fra i år viser, at andelen af pensionister, der indlægges på sygehus igen og igen, er faldet de seneste år. Andelen af +65-årige, som indlægges mindre end en måned efter, at de blev udskrevet fra sygehuset, er faldet med 16 % fra 2007 til 2013. I samme periode er andelen af ældre, der indlægges med en sygdom i den kategori, der betragtes som forebyggelig, også faldet med 6 %. Det kan eksempelvis være patienter med kroniske sygdomme som KOL eller diabetes.

Tallene viser, at der i 2007 var 40.389 genindlæggelser af +65-årige, hvilket svarede til 10,8 % af alle indlæggelser i aldersgruppen. I 2013 var det faldet til 39.624, hvilket svarede til 9,0 %. Det betyder, at andelen af genindlæggelser er faldet 16 %.

Ifølge Jakob Kjellberg, professor og programleder for Sundhed ved KORA (Det Nationale Institut for Kommuner og Regioners Analyse og Forskning), er tallene udtryk for en positiv udvikling. Han peger på flere faktorer bag udviklingen: "Dels er antallet af sygehussenge ikke steget lige så meget som antallet af ældre i de seneste år, og så bliver der naturligt lidt mindre sygehuskapacitet til hver enkelt. Derudover bliver de ældres helbred generelt bedre og bedre. Og endelig har kommunerne fået langt større fokus på sundhedsområdet og lokale sundhedstilbud".

Jakob Kjellberg understreger, at det for det samlede sundhedsvæsen giver rigtig god mening, at kommunerne i disse år opgraderer deres sundhedsindsats.

Kommunerne har i løbet af de seneste år opprioriteret sundhedsindsatsen voldsomt, viser en KL-rundspørge om kommunernes sundhedsindsats. I forhold til at forebygge indlæggelser har eksempelvis 91 % af kommunerne iværksat særlige indsatser for sårpleje, 85 % har særlige indsatser for medi-

cinhåndtering, 79 % har indsatser for tidlig opsporing af sygdomme, og 73 % har indsatser for at forebygge fald.

Herudover findes der efterhånden akutpladser med døgndækkende sygepleje i alle landets kommuner, og 43 % af kommunerne har etableret akutteam, mens 24 % planlægger at etablere et akutteam inden for det næste halve år.

Selv om man i disse år ser en øget kommunal sundhedsindsats og bedre samarbejde mellem sundhedsaktørerne, så vurderer Jakob Kjellberg, at det kan blive betydelig bedre.

"Hele det sammenhængende forløb for patienterne er jo i den grad noget, vi slås med. Og vi har ikke fundet den endelige løsning nu – det er en evig proces. Der er rigtig mange ting, der udfordrer det tværsektorielle samarbejde. Samtidig er det vigtigt, at vi får en mere systematiseret erfaringsopsamling. For der er rigtig mange gode idéer derude, men der er desværre også rigtig mange af idéerne, der vil vise sig at fungere dårligt i den virkelige verden," siger Jakob Kjellberg.

Læs hele artiklen på Momentums hjemmeside [ved at klikke her](#).

Små beløb kan flytte meget

Artiklen er et uddrag af en længere artikel bragt på Center for Borgerdialog's hjemmeside. Læs hele artiklen [ved at klikke her](#).

Center for Borgerdialog arbejder for at udvikle vores demokrati. Centret rådgiver kommuner, regioner og statslige institutioner, som ønsker at nytænke dialogen med borgere og interessenter. Centret udgør både konsulentvirksomhed og videns- og formidlingscenter om borgerdialog.

Læs mere på hjemmesiden [ved at klikke her](#).

En række danske kommuner eksperimenterer i disse år med participatory budgetting, på dansk borgerbudgetter. Beboerne i et lokalområde får en pose penge til det, de mener, er vigtigst i deres område. Idéen er at få de lokale ildsjæle og det lokale engagement til at blomstre. Metoden stammer oprindeligt fra Latinamerika – og har siden bredt sig bl.a. til England og Sydeuropa.

Gang i ildsjælene

Odense og Hedensted er to af de danske kommuner, der eksperimenterer med borgerbudgetter på lidt forskellig vis. Hedensted har stillet en pulje til rådighed på i alt 60.000 kr., som de 29 lokalområder kunne søge om til lokale projekter.

I Odense udvalgte man to lokalområder, nemlig Dalum og Bolbro, som i 2014 fik hver 100.000 kr. til at udvikle lokalområdet. Princippet er, at pengene fordeles gennem en demokratisk proces: Beboerne udarbejder forslag, som alle i lokalområdet har mulighed for at stemme på. De forslag, der får størst opbakning, bliver realiseret.

Selvom modellerne er lidt forskellige i de to kommuner, er erfaringerne på mange måder ens:

Borgerbudgettering er en god måde at engagere lokale borgere, som ikke normalt deltager gennem formelle kanaler som fx lokalråd. Ildsjælene slipper for at søge puljer - borgerbudgetter gør det nemmere at realisere gode idéer lokalt.

Nye netværk

"Pengene har givet liv til så mange lokale projekter! Det er lykkedes at engagere nye mennesker lokalt og skabe nye netværk, som lever videre", fortæller landdistriktskoordinator Susanne Ernst fra Hedensted Kommune. Ifølge hende er erfaringerne i Hedensted Kommune meget positive: "Det er helt fantastisk. Vi oplever, at fordi de lokale beboere bliver taget så alvorligt og får muligheden for at skabe noget til det fælles bedste, så tager de virkelig ansvar", siger landdistriktskoordinatoren. Hun fortæller bl.a. om, hvordan beboerne på Hjarnø fik opgraderet øens internetforbindelse, fordi en gruppe beboere gik sammen.

Parat til en ny runde

Selv om der har været udfordringer, er erfaringerne først og fremmest positive. Og både i Hedensted og Odense Kommune lægger de an til en ny runde

borgerbudgetter. I Hedensted overvejer politikerne, om metoden kan udbredes til også at omfatte en del af driftsbudgettet. I Odense er der denne gang afsat 200.000 kr. pr. lokalområde – og ambitionen er at berige processen ved at lade beboerne trække på et lokalt ekspertpanel, der kan hjælpe med at løfte og kvalificere idéerne.

"Vi lægger et lag mere på i næste runde. Idéen er, at det skal handle om at gøre lokalområdet til et bedre sted at bo – og ikke kun om en ny legeplads", slutter Dorte Mariager fra Odense Kommune.

Foto: © www.foto-arkiv.dk og Hans-Henrik Tofft "Æbletræet i blomst"

Nyt fra DANSKE ÆLDRERÅD

Kommunale og regionale høringsregler har været til eksamen – og ældrerådene bestod

Et udvalg med deltagere fra fem ministerier samt KL og Danske Regioner har overvejet den demokratiske inddragelse/ deltagelse, der sker gennem skriftlige høringer af borgere og organisationer i kommuner og regioner. Som inspiration for udvalget deltog DANSKE ÆLDRERÅDs ledelse sammen med adskillige andre relevante organisationer i efteråret 2014 i en temadags drøftelse om emnet.

Udvalget gennemgik alle ministeriers love, der indeholder lokale høringsregler. Resultatet af gennemgangen, der er den først af sin art, er en rapport på 79 sider, som indeholder seks anbefalinger til kommende lovgivninger på området og tre anbefalinger til den eksisterende lovgivning.

Udvalget konkluderer, at lovfastsatte kommunale og regionale høringsregler ikke i sig selv nødvendigvis bidrager til at skabe et forbedret beslutningsgrundlag baseret på en gennemsigtig proces med en reel dialog. Udvalget har i forlængelse heraf overvejet, hvilken form for regulering og reguleringsgrad der bedst sikrer en reel og relevant inddragelse af borgere, organisationer, erhvervsliv m.fl. Udvalget er af den opfattelse, at der ikke bør lovgives om, hvordan kommunalbestyrelsen og regionsrådet tilrettelægger inddragelsen af offentligheden, idet serviceeftersynet viser, at inddragelsen trives bedst ved, at den bestemmes lokalt, afhængigt af den beslutning, der skal træffes.

Ingen forslag til ændringer af ældreråds høringsregler

Udvalgets anbefalinger er ikke rettet mod reglerne om handicap- og ældreråd, da de udgør en særlig form for høringsregler. Bestemmelsen om ældreråd er atypisk i forhold til hovedparten af de øvrige høringsregler. For det første kan høringsforpligtelsens nærmere indhold bestemmes ved aftale, og kan derfor være af varierende indhold. For det andet er der tale om en snæver høringsform i forhold til målgruppen for høringen, idet alene ældrerådet er genstand for høringen, og der ikke gennemføres en bred høring rettet mod offentligheden som sådan. Derudover regulerer loven ikke det nærmere indhold af selve gennemførelsen af høringsforpligtelsen i form af proceskrav m.v.

Af *Dorthe Neergaard*, ældrepolitisk konsulent, DANSKE ÆLDRERÅD

Udvalget spurgte tre kommuner

Tre adspurgte kommuner vurderer, at ældrerådene primært har en indirekte indflydelse på de politiske beslutninger. Dette sker typisk enten via den løbende dialog med politikerne eller ved at sætte emner med særlig betydning for ældre på den politiske dagsorden. Ældrerådene leverer med andre ord input og holdninger til den politiske beslutningsproces og er derigennem med til at sætte ældrespørgsmålet på den politiske dagsorden. Flere i de adspurgte kommuner ser det som vigtigt og givtigt med repræsentation af en væsentlig gruppe borgere. Enkelte bemærker dog også, at det er en meget omkostningstung måde at gennemføre inddragelse på, og at man med fordel kunne målrette inddragelsen lidt mere, end tilfældet er i dag.

Hvad sker der herefter?

Økonomi- og Indenrigsministeren lovede på KL's topmøde d. 12. marts 2015, at der ville blive fremsat lovforslag til opfølgning af rapportens anbefalinger om borgerinddragelse. Det har bl.a. ført til, at DANSKE ÆLDRERÅD har været inviteret til en drøftelse af høringsbegrebet, og hvordan høringer praktiseres i kommunernes daglige liv. På møde i Indenrigs- og Økonomiministeriet d. 20. april 2015, blev det klart, at et kommende lovforslag ikke ville omfatte ændringer for kommunale ældre-/seniorråd.

Læs hele eller dele af rapportens 79 sider [ved at klikke her](#).

Valg til DANSKE ÆLDRERÅDs bestyrelse

I februar og marts var der valg til bestyrelsen. Fra hver af de 10 valgkredse blev valgt ét bestyrelsesmedlem og to stedfortrædere til bestyrelsen. Bestyrelsen holder konstituerende møde d. 28. maj i Odense.

Se listen over de nye bestyrelsesmedlemmer samt stedfortrædere [ved at klikke her](#).

Digitaliseringsundersøgelse

DANSKE ÆLDRE RÅD har i samarbejde med ÆldreForum, udarbejdet en undersøgelse om brugervenligheden af de kommunale hjemmesider og de digitale selvbetjeningsløsninger for ældre borgere. Undersøgelsens resultater viser, at der er plads til forbedring på alle områder, hvis det skal lykkes at få borgerne til i højere grad at betjene sig selv.

I undersøgelsen vurderede medlemmer af folkevalgte ældreråd, brugervenligheden for seks temaer på deres kommunes hjemmeside på områder med særlig relation til ældreområdet, samt en vurdering af de digitale ansøgninger. Digital Post blev vurderet som mest brugervenligt, mens temaet plejehjem og kommunale tillæg/tilskud, blev vurderet som mindst brugervenligt.

En tværgående vurdering viser, at det største problem deltagerne oplevede, var at finde de efterspurgte informationer på kommunens hjemmeside eller via søgefunktionen. Andre oplevede problemer med skriften, der gjorde det svært at læse, eller de havde vanskeligt ved at forstå sproget.

Ses der på brugervenlighed på tværs af temaerne, fungerede enkelte tilfredsstillende:

Teknik: 81% oplevede ingen tekniske problemer under deres besøg på kommunens hjemmeside.

Synlighed af kontaktoplysninger: 82% kunne finde kontaktoplysninger.

Søgefunktion: Af dem som fandt og anvendte søgefunktionen fik 80% brugbare resultater. I de fleste tilfælde skete det dog med besvær.

Undersøgelsens resultater overvurderer formodentlig brugervenligheden på de kommunale hjemmesider. Deltagernes større interneterfaring og kendskab til kommunernes sprogbrug kan betyde, at de problemer ældre oplever, når de søger information på kommunernes hjemmesider eller skal udfylde digitale blanketter, i virkeligheden er større end deltageres.

Hvis digitaliseringen skal spare de ressourcer, som kommunerne har budget-

Af **Jeanette Frandsen**, praktikant, DANSKE ÆLDRE RÅD

teret med, skal borgerne være helt sikre på, hvilke oplysninger, der efterspørges i en blanket. Forkert eller mangelfuldt udfyldte blanketter er dyre for kommunerne, og kan for borgerne i værste fald medføre afslag eller lavere ydelse m.m.

DANSKE ÆLDRE RÅDs formand, Bent Aa. Rasmussen udtaler om undersøgelsen: "Undersøgelsen bør afgjort give anledning til selvransagelse i kommunerne. For det er vigtigt at være opmærksom på, at ældrerådsmedlemmer jo har et forspring frem for mange andre ældre - både med hensyn til it-kompetencer, kommunalt fagsprog og indsigt i deres egen kommunes tilbud til ældre. Derfor har de også klaret sig bedre, end ældre generelt kan forventes at gøre."

Undersøgelsens lokale og nationale resultater fremgår af en lokal og en national rapport. Hver ældrerådsformand har modtaget "sin" lokale rapport. Den nationale rapport udsendes til ældrerådenes formænd og offentliggøres på DANSKE ÆLDRE RÅDs hjemmeside fredag d. 8. maj.

Hvorfor en undersøgelse?

I disse år udruller regeringen, KL og Danske regioner en fælles, overordnet digitaliseringsplan for det offentlige kommunikation med borgerne. Planen medfører, at den enkelte borger i stigende grad må betjene sig selv, når han eller hun vil "tale"

Foto: © www.foto-arkiv.dk og Jørgen Lauritsen

med offentlige myndigheder. Borgerne skal gøre brug af myndighedernes digitale selvbetjeningsløsninger via de kommunale hjemmesider og Borger.dk frem for personlig henvendelse. Borgerne forventes også selv at finde information om ydelser og tilbud på kommunens hjemmeside.

Der er med andre ord indført digital selvbetjening på områder af meget vital betydning for borgernes hverdag og trivsel.

Denne forandring stiller høje krav til kvaliteten af den digitale kommunikation med borgerne: Brugervenlige hjemmesider, forståelige oplysninger og de digitale selvbetjeningsløsninger skal fungere uden nævneværdige problemer. Lever kommunikationen ikke op til disse forventninger, undergraver det retssikkerheden, skaber ulighed og desuden både modvilje og utilfredshed hos borgerne. Og tager borgerne ikke de digitale løsninger til sig, høster kommuner og andre offentlige myndigheder ikke de økonomiske gevinster af selvbetjeningsløsningerne, der som led i den fælles offentlige digitaliseringsstrategi allerede er indregnet i de økonomiske rammer.

DANSKE ÆLDRE RÅD og ÆldreForum satte sig derfor til at undersøge, hvilke problemstillinger ældre borgere kan opleve med selvbetjeningen via de offentlige hjemmesider, og hvordan de i øvrigt forholder sig til den nye form for kommunikation med det offentlige.

I samarbejde med University College Lillebælt, blev der udarbejdet to spørgeskemaer, der hver især spørger ind til søgning af information på kommunens hjemmeside samt spørgsmål om digitale ansøgninger.

De lovpligtige kommunale ældreråd er oprettet som ældre borgeres øjne, ører og talerør og fungerer som en væsentlig lokal samarbejdspartner og et vigtigt bindeled mellem den enkelte kommunes ældre borgere, politikere og forvaltning. Ældrerådene blev derfor udvalgt til at afprøve og vurdere deres respektive kommuners hjemmesider på områder med særlig relation til ældre borgere.

Anbefalinger til kommunernes hjemmesider

DANSKE ÆLDRE RÅD og ÆldreForum foreslår, at undersøgelsens resultater bruges af kommunerne til at forbedre deres hjemmesider. Undersøgelsen peger på nogle generelle skavanker, som den enkelte kommune kan benytte til både at efterse, forbedre og udvikle deres hjemmeside.

DANSKE ÆLDRE RÅD og ÆldreForum foreslår endvidere, at ældrerådet i den enkelte kommune inddrages i udvikling af de dele af hjemmesiderne, som har særlig adresse til ældre og deres pårørende.

Ældrerådene kan f.eks. inddrages for at sikre en brugervenlig og logisk opbygning set med ældre borgeres øjne. Også ved udvikling af sprog, ord og begreber i søgefunktioner og tekster kan ældrerådene konsulteres, idet ældrerådsmedlemmerne både har kendskab til forvaltnings- og hverdagsprog. Hvis borgere skal have udbytte af hjemmesidernes informationer, skal sproget være let at forstå. Brug af skriftstørrelse og farvevalg m.m., som letter læsningen for borgere med svækket syn, er ligeledes et område, der bør ofres stor opmærksomhed.

I rapporten indgår der en liste med en Top 6 over kommuner, som har klaret sig bedst i undersøgelsen på de forskellige konkrete spørgsmål. Ældrerådet kan evt. hente inspiration fra Top 6 til deres dialog med kommunen om at udvikle kommunens hjemmeside. Deltagernes kommentarer indeholder desuden konkrete forslag, der kan inspirere til forbedringer af hjemmesiderne.

De to formænd for DANSKE ÆLDRE RÅD og ÆldreForum, Bent Aa. Rasmussen og Ove E. Dalsgaard, håber, at undersøgelsen vil give anledning til, at kommuner og ældreråd fremover samarbejder om, at gøre kommunernes hjemmesider mere brugervenlige: "Tanken med undersøgelsen er netop at give bolden op til en konstruktiv dialog i de enkelte kommuner, så ældrerådet og kommunen sammen finder bedre løsninger på de store og små forhindringer, som borgerne støder på".

Ældrerådene spørger

Kan ældrerådsmedlemmer give fuldmagter til hinanden?

Et ældreråd spurgte Socialministeriet og DANSKE ÆLDRE RÅD, om et Ældreråd kan have en bestemmelse i sin forretningsorden om, at et medlem kan give et andet medlem fuldmagt til at repræsentere sig og eventuelt stemme på et Ældrerådsmøde, hvor medlemmet ikke selv er til stede.

Det enslydende svar fra ministeriet og DANSKE ÆLDRE RÅD i marts 2015 var: Nej, der kan ikke gives indbyrdes fuldmagter mellem medlemmer af ældreråd. Der findes ingen hjemmel til det i lovgivningen.

Ombudsmandens vurdering

Uddybende kan det oplyses, at Folketingets Ombudsmand i sag FOB.2000.552 om ældreråds brug af suppleanter har udtalt, at regler vedrørende møder for kommunalbestyrelsen og dennes udvalg ville finde anvendelse for ældreråd. Uddrag fra Ombudsmandens udtalelse:

"Er det i strid med loven, når de valgte suppleanter deltager i rådets møder? Socialministeriet har i vejledningen om 'Sociale tilbud til ældre m.fl.' (tidligere navn for Vejledning om ældreråd. Red.) anført, at en stedfortræder ikke skal træde til, blot fordi et medlem er forhindret i at deltage i et eller flere møder i ældrerådet. Kun hvis et medlem – fx i forbindelse med flytning til en anden kommune – udtræder af ældrerådet, skal en stedfortræder indtræde.

Da ældrerådet er sammensat ved direkte valg og medlemmerne oftest er valgt ved personlige stemmer, kan de valgte suppleanter ikke deltage i ældrerådets møder, da suppleanternes deltagelse vil give en ændret sammensætning af rådet. Den ændrede sammensætning er ikke i overensstemmelse med den sammensætning, som blev resultat af valget."

Af **Dorthe Neergaard**, ældrepolitisk konsulent, DANSKE ÆLDRE RÅD

Konklusion

Sammenfattende er svaret således,

- at fuldmagter ikke kan gives mellem medlemmer af ældre-/seniorråd til brug for rådsmøder,
- at stedfortrædere først indkaldes ved et medlems udtræden eller længevarende fravær fra rådsmøder,
- at tvivlsspørgsmål om rådsmøder løses med henvisning til regler for møder i kommunale udvalg.

Temadage og konferencer

Repræsentantskabsmøde

DANSKE ÆLDRE RÅD's repræsentantskabsmøde finder sted på Hotel Nyborg Strand d. 11. maj. Statsminister Helle Thorning-Schmidt holder åbningstalen.

Materiale er udsendt til ældre-/seniorråd d. 8. april. På DANSKE ÆLDRE RÅD's hjemmeside findes indkaldelse, vedtægt, stemmer og valgkredse, brev om materiale, bilagssamling, fuldmagt, beretning 2014 - 15, resultatopgørelse 2014, balance 2014 og budgetforslag 2015. Find dokumenterne [ved at klikke her](#).

Her kan du også læse mere om de seneste tre års repræsentantskabsmøder.

DANSKE ÆLDRE RÅD's Aktivitetskalender 2015

Repræsentantskabsmøde

11. maj - Hotel Nyborg Strand

Bestyrelsesmøder

28. maj - konstituerende bestyrelsesmøde, Odense

19. - 20. august - bestyrelsesseminar

Ældrepolitiske konferencer

12. maj - Hotel Nyborg Strand

16. november - Vingstedcentret,
program udsendes ultimo september

Formands-/næstformandsmøder

Uge 35 og 36 - indbydelse udsendes medio juni

Temadage

Uge 40 og 41 - program udsendes medio juni

Konference: Forandringer i omsorgen for ældre

Tirsdag d. 12. maj holder DANSKE ÆLDRE RÅD en ældrepolitisk konference på Hotel Nyborg Strand. Hovedoplægsholdere er:

- **Karen Klint**, formand for Folketingets sundheds- og forebyggelsesudvalg
- **Tine Rostgaard**, professor med særlige opgaver, Institut for Statskundskab, Aalborg Universitet
- **Karen Andersen-Ranberg**, overlæge, PhD, Geriatrik afdeling, Odense Universitetshospital og forskningslektor, Dansk Center for Aldringsforskning, Syddansk Universitet

De 11 seminarer omhandler konkurrenceudsættelse, digitalisering, velfærdsteknologi, brugerundersøgelser, aktivt medborgerskab som katalysator, lovgivning, værdighed på plejehjem, relationel velfærd, ensomhed, gode måltider og leg igennem hele livet.

Der er ca. 500 tilmeldte.

Program og en foreløbig deltagerliste findes ved at [klikke her](#).

Jernbane Allé 54, 3. th.
2720 Vanløse
Tlf. 3877 0160
info@danske-aeldreraad.dk
www.danske-aeldreraad.dk

Nyhedsbrevet er udgivet af
DANSKE ÆLDRE RÅD
ISSN: 1903-0509 (online)
Næste nummer: September 2015

DANSKE ÆLDRE RÅD
Formand Bent Aa. Rasmussen
Tlf. 6221 7125

Ansvarshavende:
Bent Aa. Rasmussen

Redaktion:
Marianne Lundsgaard
Lise Sørensen

Sekretariatet:
Marianne Lundsgaard
Sekretariatsleder
ml@danske-aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0162

Lise Sørensen
Ældrepolitisk konsulent
ls@danske-aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0164

Dorthe Neergaard
Ældrepolitisk konsulent
dn@danske-aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0163

Maj-Britt Lempel
Kursussekretær og bogholder
mbl@danske-aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0160

Jeanette Engholm Frandsen
Praktikant
praktikant@danske-aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0167